PHƯƠNG TRÌNH VI PHÂN VÀ LÍ THUYẾT CHUỐI

BÀI 4 § 5 Chuỗi luỹ thừa

- Định nghĩa
   Các tính chất
- Khai triển thành chuỗi luỹ thừa

- Đặt vấn đề
- **1.** Định nghĩa. $a_0 + a_1 x + a_2 x^2 + \dots + a_n x^n + \dots$ (1)

Ký hiệu là $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$, ở đó a_n là các số thực, x là biến số.

Ta bảo chuỗi luỹ thừa hội tụ (phân kỳ) tại $x_0 \Leftrightarrow \text{chuỗi số} \sum_{n=0}^{\infty} a_n x_0^n$ hội tụ (phân kỳ),

chuỗi $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$ hội tụ trên khoảng $(a; b) \Leftrightarrow$ chuỗi số $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x_0^n$ hội tụ, x_0 tuỳ ý $\in$ (a; b).

Ví dụ 1.
$$\sum_{n=0}^{\infty} x^n = 1 + x + x^2 + \cdots$$

Đã biết hội tụ khi |x| < 1, có $\sum_{n=0}^{\infty} x^n = \frac{1}{1-x}$

Phân kỳ khi $|x| \ge 1$

Định lí 1 (*Abel*). $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$ hội tụ tại $x_0 \neq 0 \Rightarrow$ hội tụ tuyệt đối tại $x : |x| < |x_0|$

Chứng minh. +) $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x_0^n$ hội tụ $\Rightarrow \lim_{n\to\infty} a_n x_0^n = 0 \Rightarrow |a_n x_0^n| \leq M, \forall n \geq N_0$

+)
$$\left|a_n x^n\right| = \left|a_n x_0^n \left(\frac{x}{x_0}\right)^n\right| \le M \left|\frac{x}{x_0}\right|^n$$

+)
$$\left| \frac{x}{x_0} \right| < 1 \Rightarrow \sum_{n=1}^{\infty} M \left| \frac{x}{x_0} \right|^n$$
 hội tụ (Định lí so sánh 1) $\Rightarrow \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$ hội tụ tuyệt đối

Nhận xét. Từ định lí Abel suy ra:

- Nếu $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$ phân kỳ tại $x_0 \Rightarrow$ phân kỳ tại $x: |x| > |x_0|$
- Tập hội tụ khác rỗng

Định lý 2. Nếu $\lim_{n\to\infty} \frac{|a_{n+1}|}{|a_n|} = \rho$ (hoặc $\lim_{n\to\infty} \sqrt[n]{|a_n|} = \rho$) thì bán kính hội tụ R của chuỗi

luỹ thừa
$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n x^n$$
 được xác định bởi $R = \begin{cases} \frac{1}{\rho}, & 0 < \rho < \infty \\ 0, & \rho = +\infty \\ \infty, & \rho = 0 \end{cases}$

Nhận xét. • Quy ước viết R=0 ở khẳng định 2), $R=+\infty$ ở khẳng định 3), từ đó có thể phát biểu gọn định lý này như sau: Mọi chuỗi luỹ thừa $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$ đều có một bán kính hội tụ R với $0 \le R \le +\infty$, khi đó chuỗi hội tụ tuyệt đối với |x| < R và phân kỳ với |x| > R.

• Cách tìm bán kính hội tụ R: $R = \lim_{n \to \infty} \left| \frac{a_n}{a_{n+1}} \right|$ hoặc $R = \lim_{n \to \infty} \frac{1}{\sqrt[n]{|a_n|}}$

Ví dụ 1. Tìm khoảng hội tụ của chuỗi $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{x^n}{n^2}$

$$\left| \frac{a_n}{a_{n+1}} \right| = \frac{1}{n^2} : \frac{1}{(n+1)^2} = \left(\frac{n+1}{n} \right)^2$$

$$\lim_{n \to \infty} \left| \frac{a_n}{a_{n+1}} \right| = 1$$

R = 1, chuỗi hội tụ với |x| < 1, phân kỳ với |x| > 1.

Tại |x| = 1 có $\left| \frac{x^2}{n^2} \right| = \frac{1}{n^2}$, mặt khác $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2}$ hội tụ, do đó chuỗi luỹ thừa hội tụ tại |x| = 1. Khoảng hội tụ là [-1; 1].

Ví dụ 2. Tìm khoảng hội tụ của chuỗi luỹ thừa $\sum_{n=0}^{\infty} \frac{n+2}{3^n} x^n$

$$\left| \frac{a_n}{a_{n+1}} \right| = \frac{n+2}{3^n} : \frac{n+3}{3^{n+1}} = 3 \frac{n+2}{n+3}$$

$$\lim_{n \to \infty} \left| \frac{a_n}{a_{n+1}} \right| = 3$$

R=3 , chuỗi hội tụ khi |x|<3 , phân kỳ khi |x|>3 .

Tại
$$x = 3$$
 có $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n = \sum_{n=0}^{\infty} (n+2)$ phân kỳ.

Tại
$$x = -3$$
 có $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n = \sum_{n=0}^{\infty} (-1)^n (n+2)$ phân kỳ

Khoảng hội tụ: (-3; 3).

Ví dụ 3. Tìm khoảng hội tụ của chuỗi luỹ thừa $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{x^n}{n+1}$

$$\left(\frac{a_n}{a_{n+1}}\right) = \frac{1}{n+1} : \frac{1}{n+2} = \frac{n+2}{n+1}$$

$$\lim_{n\to\infty}\left(\frac{a_n}{a_{n+1}}\right)=1$$

R = 1, chuỗi hội tụ với |x| < 1, phân kỳ với |x| > 1

Khi x = 1 có $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n+1}$ phân kỳ

Khi x = -1 có $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{n+1}$ là chuỗi đan dấu hội tụ

Khoảng hội tụ là [-1; 1).

Ví dụ 4. Tìm khoảng hội tụ của chuỗi luỹ thừa: $\sum_{n=0}^{\infty} (-1)^n \frac{x^{2n}}{(2n)!}$

Không thể dùng ngay công thức vì một nửa các hệ số của chuỗi bằng $0: a_{2n+1} = 0$

Đặt $y = x^2$ có chuỗi luỹ thừa: $\sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n}{(2n)!} y^n$

Có
$$\left| \frac{a_n}{a_{n+1}} \right| = \left| \frac{(-1)^n}{(2n)!} : \frac{(-1)^{n+1}}{(2(n+1))!} \right| = \frac{(2(n+1))!}{(2n)!} = (2n+1)(2n+2)$$

$$\lim_{n\to\infty}\left|\frac{a_n}{a_{n+1}}\right|=\infty$$

Khoảng hội tụ: $(-\infty,\infty)$

Ví dụ 5. Tìm miền hội tụ của chuỗi luỹ thừa

a)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(n+1)^5}{2n+1} x^{2n} (-1 < x < 1)$$

a)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(n+1)^5}{2n+1} x^{2n}$$
 (-1 < x < 1) b) $\sum_{n=1}^{\infty} x^{n!}$ (|x| < 1)c) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(x+2)^{n^2}}{n^n}$ (-3 \le x \le -1)

d)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(n!)^2}{(2n)!} x^n$$
 (-4 < x < 4)

d)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(n!)^2}{(2n)!} x^n$$
 (-4 < x < 4) e) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(x-3)^{2n}}{(n+1)\ln(n+1)}$ (2 < x < 4)

f)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \left(1 + \frac{1}{n}\right)^{n^2} (x-1)^n \left(1 - \frac{1}{e} < x < 1 + \frac{1}{e}\right)$$

g)
$$\sum_{n=1}^{\infty} n! x^{n!}$$
 (-1< x < 1)

g)
$$\sum_{n=1}^{\infty} n! x^{n!}$$
 (-1 < x < 1)
h) $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n+1} \frac{2n+3}{3n^2+4n+1} x^{2n-1}$ (|x| \le 1)

i)
$$\sum_{n=0}^{\infty} (-1)^{n+1} \frac{2n+3}{3n^2+4n+5} x^{2n}$$
 ($|x| \le 1$)

k)
$$\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n+1} \frac{3^n}{n^2+1} (x+1)^{2n} \left(\left[-1 - \frac{1}{\sqrt{3}}; -1 + \frac{1}{\sqrt{3}} \right] \right)$$

1)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(x-1)^{2n}}{(n+1)\ln(n+1)}$$
 (0 < x < 2)

m)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \left(1 + \frac{1}{n}\right)^{n^2} (x+2)^n \left(-2 - \frac{1}{e} < x < -2 + \frac{1}{e}\right)$$

n)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(x-3)^{4n}}{(n+2)\ln(n+1)}$$
 (2 < x < 4) o) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(x-4)^{2n}}{(n+1)\ln(n+2)}$ (3 < x < 5)

o)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(x-4)^{2n}}{(n+1)\ln(n+2)}$$
 (3 < x < 5)

p 1)
$$\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{(n!)^2}{(2n)!} (x-1)^{2n-1}$$
 (-1\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(n!)^2}{(2n)!} (x+1)^{2n-1} (-3

2)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(n!)^2}{(2n)!} (x+1)^{2n-1}$$
 (-3

3)
$$\sum_{n=0}^{\infty} \frac{n!}{n^n} (x-3)^{2n}$$
  $(3-\sqrt{e},3+\sqrt{e})$

3)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n!}{n^n} (x-3)^{2n}$$
  $(3-\sqrt{e},3+\sqrt{e})$ 4) $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{n!}{n^n} (x-3)^{2n}$ $(-3-\sqrt{e},-3+\sqrt{e})$

5)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{\ln n}{\sqrt{n}} (x-1)^n$$
  $(0 \le x < 2)$

q) 1)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{3^{2n-1}}{7^n \ln(n+1)} (x-1)^n$$
  $(\frac{2}{9} \le x < \frac{16}{9})$ 2) $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{2n^2 + 3n + 1}{(n^3 + 5)3^n} (x-3)^n (0 < x \le 6)$

r)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sqrt{n+1} - \sqrt{n}}{2^n} (x+1)^n$$
 (-3 \le x < 1)

Nhân xét

 $\sum_{n=0}^{\infty} a_n (x-a)^n$ (1) được gọi là chuỗi luỹ thừa tại x=a,

Đặt z = x - a có $\sum_{n=0}^{\infty} a_n z^n$ (2), tìm bán kính hội tụ R của chuỗi (2), thì có tập hội

tụ của chuỗi (1), cụ thể hội tụ với: -R < x - a < R hay a - R < x < a + R và phân kỳ với x < a - R, hoặc x > a + R; để nhận được khoảng hội tụ ta cần xét tại x = Ra - R và x = a + R.

2. Các tính chất của chuỗi luỹ thừa

- a) Chuỗi luỹ thừa $\sum a_n x^n$ hội tụ đều trên mọi đoạn [a; b] nằm trong khoảng hội tụ của nó.
- **b)** $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n = S(x), |x| < R \neq 0 \Rightarrow S(x)$ liên tục trên khoảng (-R; R).

c) $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n = S(x)$, $|x| < R \neq 0 \Rightarrow S(x)$ khả tích trên mọi đoạn $[a; b] \subset (-R; R)$ và có

$$\int_{a}^{b} \left(\sum_{n=0}^{\infty} a_{n} x^{n} \right) dx = \sum_{n=0}^{\infty} \left(\int_{a}^{b} a_{n} x^{n} dx \right)$$

d) $\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n = S(x)$, $|x| < R \neq 0 \Rightarrow S(x)$ khả vi trên khoảng (-R; R) và có:

$$\frac{d}{dx}\left(\sum_{n=0}^{\infty}a_nx^n\right)=\sum_{n=0}^{\infty}\frac{d}{dx}\left(a_nx^n\right)$$

Nhận xét. Thực chất từ a) ta có: $\lim_{x \to x_0} \left(\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n \right) = \sum_{n=0}^{\infty} \lim_{x \to x_0} \left(a_n x^n \right)$

Ví dụ 1. Tìm biểu thức chuỗi luỹ thừa của ln(1+x)

Miền xác định: |x| < 1.

$$f'(x) = \frac{1}{1+x}$$
, ở đó đặt $f(x) = \ln(1+x)$

$$f'(x)\frac{1}{x+1} = \frac{1}{1-(-x)} = \sum_{n=0}^{\infty} (-x)^n = \sum_{n=0}^{\infty} (-1)^n x^n$$

$$\int_{0}^{x} f'(t) dt = \int_{0}^{x} \left(\sum_{n=0}^{\infty} (-1)^{n} t^{n} \right) dt$$

$$f(x) - f(0) = \sum_{n=0}^{\infty} \int_{0}^{x} \left[\left(-1 \right)^{n} t^{n} \right] dt = \sum_{n=0}^{\infty} \left(-1 \right)^{n} \frac{x^{n+1}}{n+1}$$

Do
$$f(0) = 0$$
 nên có $\ln(1+x) = \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n+1} \frac{x^n}{n} = x - \frac{x^2}{2} + \frac{x^3}{3} - \frac{x^4}{4} + \cdots, |x| < 1$

Ví dụ 2. Tìm biểu diễn chuỗi luỹ thừa của hàm $tan^{-1}x$

Đặt
$$f(x) = \tan^{-1} x$$
, $-\frac{\pi}{2} < f(x) < \frac{\pi}{2}$

$$f'(x) = \frac{1}{1+x^2}$$

$$\frac{1}{1+x^2} = \frac{1}{1-\left(-x^2\right)} = \sum_{n=0}^{\infty} \left(-x^2\right)^n = \sum_{n=0}^{\infty} \left(-1\right)^n . x^{2n}, \quad |x| < 1$$

$$\int_{0}^{x} f'(t) dt = \int_{0}^{x} \frac{dt}{1+t^{2}} = \int_{0}^{x} \left(\sum_{n=0}^{\infty} (-1)^{n} t^{2n} \right) dt = \sum_{n=0}^{\infty} (-1)^{n} \int_{0}^{x} t^{2n} dt = \sum_{n=0}^{\infty} (-1)^{n} \frac{x^{2n+1}}{2n+1}$$

$$\tan^{-1} x - \tan^{-1} 0 = \sum_{n=0}^{\infty} (-1)^n \frac{x^{2n+1}}{2n+1} = x - \frac{x^3}{3} + \frac{x^5}{5} - \frac{x^7}{7} + \dots, \quad |x| < 1$$

$$\Rightarrow \tan^{-1} x = x - \frac{x^3}{3} + \frac{x^5}{5} - \frac{x^7}{7} + \dots, |x| < 1$$

Ví dụ 3. Tính tổng $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{x^n}{n}$

Có R = 1, chuỗi hội tụ với |x| < 1

Đặt
$$f(x) = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{x^n}{n}$$
 có $f'(x) = \sum_{n=1}^{\infty} n \frac{x^{n-1}}{n} = \sum_{n=1}^{\infty} x^{n-1} = \frac{1}{1-x}$

$$\int_{0}^{x} f'(t)dt = \int_{0}^{x} \frac{dt}{1-t} \quad |x| < 1$$

$$f(x) - f(0) = -\ln(1-x), \quad |x| < 1 \Rightarrow f(x) = -\ln(1-x), \quad |x| < 1$$

Ví dụ 4. Biểu diễn chuỗi luỹ thừa của hàm $\frac{1}{(1-x)^2}$

$$\frac{1}{(1-x)^2} = \frac{d}{dx} \left(\frac{1}{1-x} \right) = \frac{d}{dx} \left(\sum_{n=0}^{\infty} x^n \right) = \sum_{n=1}^{\infty} n x^{n-1} = \sum_{n=0}^{\infty} (n+1) x^n, \quad |x| < 1$$

Ví dụ 5. Tính tổng của chuỗi $\sum_{n=1}^{\infty} n^2 x^n$

R = 1, chuỗi hội tụ về f(x) với |x| < 1.

$$f(x) = \sum_{n=1}^{\infty} n^2 x^n = \sum_{n=1}^{\infty} x \cdot n^2 x^{n-1} = xg(x),$$

$$g(x) = \sum_{n=0}^{\infty} (n+1)^2 x^n = \sum_{n=0}^{\infty} (n+1) \frac{d}{dx} x^{n+1} = \frac{d}{dx} \sum_{n=0}^{\infty} (n+1) x^{n+1} = \frac{d}{dx} \left(x \sum_{n=0}^{\infty} (n+1) x^n \right)$$

Theo ví dụ 4 có $\sum_{n=0}^{\infty} (n+1)x^n = \frac{1}{(1-x)^2}$

$$g(x) = \frac{d}{dx} \left(\frac{x}{(1-x)^2} \right) = \frac{1+x}{(1-x)^3}$$

$$f(x) = \frac{x + x^2}{\left(1 - x\right)^3}$$

Ví dụ 6. Tính tổng

PGS. TS. Nguyễn Xuân Thảo

thao.nguyenxuan@hust.edu.vn

a)
$$\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n-1} \frac{x^{2n-1}}{2n-1}$$
 (arctan x, $|x| < 1$)

b)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n}{x^n} \left(\frac{x}{(x-1)^2}, |x| > 1 \right)$$
 c) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{2n-1}{2^n}$ (3)

d)
$$\sum_{n=0}^{\infty} (-1)^n \frac{(x-1)^{3n+2}}{3n+1}$$

$$((x-1)\left[\frac{1}{3}\ln\frac{x}{x^2-3x+3} + \frac{1}{\sqrt{3}}\arctan\frac{2x-\sqrt{3}}{\sqrt{3}} + \frac{\pi}{6\sqrt{3}}\right],$$

$$0 < x \le 2$$
)

e)
$$\sum_{n=0}^{\infty} (-1)^n \frac{(x+1)^{3n+2}}{3n+1}$$

$$((x+1) \left[\frac{1}{3} \ln \frac{x+2}{\sqrt{x^2+x+1}} + \frac{1}{\sqrt{3}} \arctan \frac{2x+1}{\sqrt{3}} + \frac{\pi}{6\sqrt{3}} \right],$$

f)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^{n-1}}{n} (x+1)^n$$
 (ln|x+2|, -2 < x < 0)

g)
$$\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n-1} (n+1) (x-1)^n (\frac{x^2-1}{x^2}, 0 < x < 2)$$

h)
$$\sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n}{(3n+1)2^{3n+2}} \left(\frac{1}{2} \left[\frac{1}{3} \ln 3 + \frac{\pi}{6\sqrt{3}} \right] \right)$$

k: 1)
$$\sum_{n=0}^{\infty} \frac{n+1}{2^n}$$
 (4) 2) $\sum_{n=0}^{\infty} \frac{n+1}{3^n}$ ($\frac{9}{4}$)

3)
$$\sum_{n=0}^{\infty} \frac{1}{(n+1)2^{n+1}}$$
 (ln2) 4) $\sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^{n+1}}{(n+1)3^{n+1}}$ (ln $\frac{3}{4}$)

1:1)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{(2n+1)3^{n+1}} \left(\left(\frac{1}{2\sqrt{3}} \ln \frac{2+\sqrt{3}}{\sqrt{3}-1} - \frac{1}{3} \right) \right), 2 \right) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{2n-1} \cdot \frac{1}{3^n} \left(\frac{1}{2\sqrt{3}} \ln \frac{\sqrt{3}+1}{\sqrt{3}-1} \right)$$

m)
$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{(n+1)3^n}$$

Hướng dẫn.

a) +)
$$R = 1$$
 +) $S'(x) = \sum_{n=0}^{\infty} (-1)^n x^{2n} = \frac{1}{1+x^2}$ +) $\int_{0}^{x} S'(t) dt = \int_{0}^{x} \frac{1}{1+t^2} dt$

+)
$$S(x) - S(0) = \arctan x \Rightarrow S(x) = \arctan x$$

c) +) Xét chuỗi
$$S(x) = \frac{1}{2} \sum_{n=1}^{\infty} (2n-1) x^{2n-2}$$
 có $S(\frac{1}{\sqrt{2}}) = A$

thao.nguyenxuan@hust.edu.vn

+)
$$R = 1$$
 +) $S(x) = \frac{1}{2} \frac{d}{dx} \left(\sum_{n=1}^{\infty} x^{2n-1} \right) = \frac{1}{2} \frac{d}{dx} \left(\frac{x}{1-x^2} \right) = \frac{1}{2} \cdot \frac{1+x^2}{\left(1-x^2\right)^2}$ +) $S\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right) = 3$

3. Khai triển thành chuỗi luỹ thừa

Định nghĩa. $\sum_{n=0}^{\infty} \frac{f^{(n)}(x_0)}{n!} (x-x_0)^n$ được gọi là chuỗi Taylor của hàm số f(x) tại lân cận điểm x_0 .

Nếu $x_0 = 0$ ta có $\sum_{n=0}^{\infty} \frac{f^{(n)}(0)}{n!} x^n$ được gọi là chuỗi MacLaurin của hàm số f(x).

Định nghĩa. Nếu $\sum_{n=0}^{\infty} \frac{f^{(n)}(x_0)}{n!} (x - x_0)^n = f(x)$ ta bảo hàm số f(x) được khai triển thành chuỗi Taylor trong lân cận điểm x_0

Định lí 3. f(x) có đạo hàm mọi cấp trong lân cận nào đó của x_0 , $\lim_{n\to\infty} R_n(x) = 0$,

$$R_n(x) = \frac{f^{(n+1)}(\xi)}{(n+1)!}(x-x_0)^{n+1}, \ \xi \ \text{o'giữa} \ x_0 \ \text{và} \ x$$

$$\Rightarrow f(x) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{f^{(n)}(x_0)}{n!} (x - x_0)^n$$

Định lí 4. f(x) có đạo hàm mọi cấp trong lân cận nào đó của điểm x_0 ;

 $|f^{(n)}(\xi)| \le M$, $\forall \xi$ thuộc lân cận của x_0 nói trên

$$\Rightarrow f(x) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{f^{(n)}(x_0)}{n!} (x - x_0)^n.$$

Chú ý. • Có hàm khả vi vô hạn không được khai triển thành chuỗi Taylor, ví dụ

$$f(x) = \begin{cases} e^{-\frac{1}{x^2}}, & x \neq 0 \\ 0, & x = 0 \end{cases}$$

 $\Rightarrow f^{(n)}(0) = 0$, *n* tự nhiên bất kỳ

Thật vậy có ngay

$$f'(0) = \lim_{x \to 0} \frac{f(x) - f(0)}{x - 0} = \lim_{x \to 0} \frac{e^{-\frac{1}{x^2}} - 0}{x} = \lim_{x \to 0} \frac{\frac{1}{x}}{\frac{1}{e^x}} = \lim_{t \to \infty} \frac{t}{e^{t^2}} = \lim_{t \to \infty} \frac{1}{2te^t} = 0.$$

Từ đó có đạo hàm mọi cấp tại x = 0 cũng bằng 0.

Chuỗi Taylor của hàm f(x) là $0 + 0 + 0 + 0 + \dots$

Chuỗi này hội tụ, chúng hội tụ về 0. Nhưng hàm $f(x) \neq 0, \forall x \neq 0$

Nên f(x) nói trên không được khai triển thành chuỗi Taylor

• Số dư $R_n(x) = \frac{f^{(n+1)}(\xi)}{(n+1)!}x^{n+1}$ nhận được do sử dụng định lý Rolle

Ví dụ 7. Tìm chuỗi Maclaurin của hàm số
$$f(x) = \begin{cases} 3^{-\frac{1}{x^2}}, & x \neq 0. \\ 0, & x = 0 \end{cases}$$

Hàm này có được khai triển thành chuỗi Maclaurin hay không? Vì sao?

HAVE A GOOD UNDERSTANDING!